

Gierzwaluw- en vleermuisonderzoek Wiekstraat 22a t/m 30c en 21a t/m 63b te Rotterdam

Aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming

Colofon

Status: Definitief

Project: BE/2019/286

Datum: 14 november 2019

Samensteller(s): [REDACTED]

Collegiale toets: [REDACTED]

Opdrachtgever:

WONINGCORPORATIE STICHTING HAVENSTEDER
Scheepmakerspassage 1
3011 VH Rotterdam

Contactpersoon: [REDACTED] Projectleider Ontwikkeling

Disclaimer

Blom Ecologie B.V. is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie B.V.

© Blom Ecologie B.V. / Woningcorporatie Stichting Havensteder

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie B.V. worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

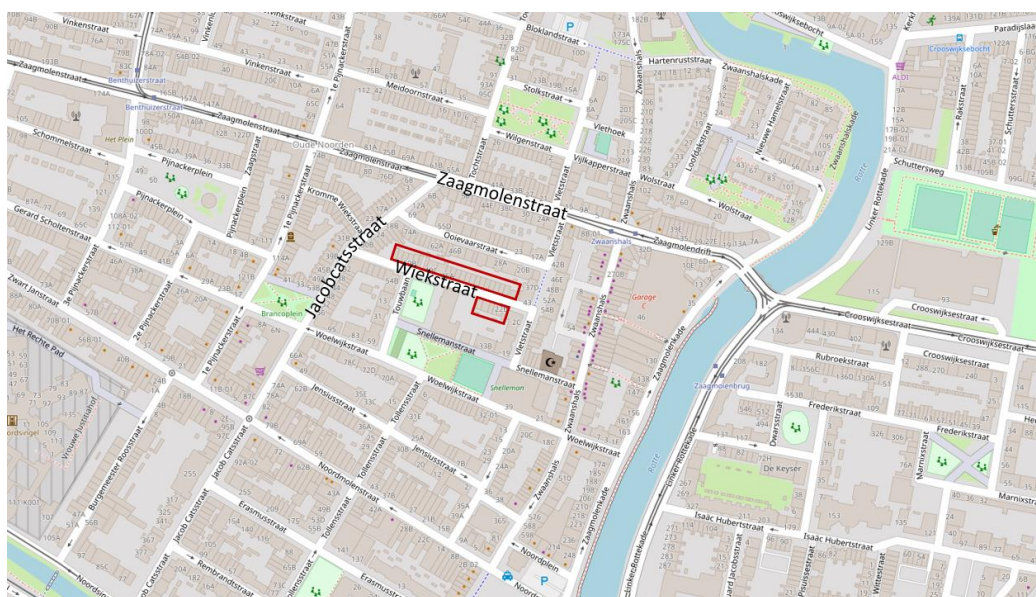
Inhoud

1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding en doel	5
1.2 Plangebied	6
1.3 Werkzaamheden	7
1.4 Te verwachten soorten en functies	7
1.5 Kader Wet natuurbescherming	8
2 Methode	11
2.1 Theoretisch kader	11
2.2 Praktische uitvoering	12
2.3 Inventarisaties	15
2.4 Specifieke omstandigheden	16
3 Resultaten	17
3.1 Gierzwaluw	17
3.2 Vleermuizen	17
3.3 Overige soorten	20
4 Conclusie	21
4.1 Gierzwaluw	21
4.2 Vleermuizen	21
4.3 Overige soorten	21
4.4 Vervolgstap(pen)	21
5 Bronnen.....	23
Bijlage 1 Overzicht waarnemingen.....	24

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Aan de Wiekstraat 22A t/m 30C (even) en 21A t/m 63B (oneven) te Rotterdam zijn 51 woningen van Woningcorporatie Stichting Havensteder gesitueerd. De woningen verkeren in beperkte conditie. Ten behoeve van duurzame instandhouding van het woningbezit heeft Woningcorporatie Stichting Havensteder het voornemen om de woningen te saneren en op de locatie nieuwe woningen te ontwikkelen. Omdat de beoogde ingreep mogelijk leidt tot overtreding van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming is een oriënterend onderzoek uitgevoerd naar de potentie van de planlocatie voor beschermde soorten (Soethout, 2019).

Figuur 1.1 De planlocatie (rood omkaderd) is gelegen aan de Wiekstraat te Rotterdam (bron kaartmateriaal: ArcGis, overgenomen uit Soethout, 2019).

Op basis van het oriënterende onderzoek kon de aanwezigheid van nestlocaties van gierzwaluw en vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen niet worden uitgesloten. Om vast te stellen of de woningen aan de Rubroekstraat daadwerkelijk een functie heeft voor gierzwaluw en vleermuizen was aanvullend onderzoek noodzakelijk. Woningcorporatie Stichting Havensteder heeft Blom Ecologie B.V. verzocht dit aanvullend onderzoek uit te voeren. In voorliggende rapportage worden de bevindingen beschreven.

Onderzoeksdoel

In dit aanvullende onderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen centraal gesteld:

- Zijn gierzwaluw en/of vleermuizen aanwezig in het plangebied?
- Op welke wijze maken gierzwaluw en/of vleermuizen gebruik van het plangebied? Zijn in het plangebied vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig?
- Hebben de voorgenomen activiteiten een negatief effect op de voorkomende soorten en/of de functionaliteit van verblijfplaatsen en leefomgeving van gierzwaluw en/of vleermuizen?

1.2 Plangebied

De planlocatie is gelegen aan de Wiekstraat 22A t/m 30C (even) en 21A t/m 63B (oneven) te Rotterdam. Het complex aan de Wiekstraat telt 51 wooneenheden welke zijn verdeeld over twee woonlagen. De woningen zijn opgebouwd uit gemetselde stenen muren en dragen een pannendak, waarbij de meeste woningen een dakkapel bezitten. De bovenkant van de gevel is afgewerkt met gestuukte ornamenten. Achter de woningen zijn tuinen gesitueerd. De woningen worden begrensd door buurpercelen en de daarbij behorende tuinen. De Wiekstraat is geheel verhard en biedt parkeergelegenheden en enkele solitaire bomen (figuur 1.2). In de rapportage van de quickscan is een nadere beschrijving en impressie van de planlocatie opgenomen (Soethout, 2019).

Figuur 1.2 De bebouwing op de planlocatie betreffen 51 woningen aan de Wiekstraat 22A t/m 30C en 21A t/m 63B te Rotterdam (Foto overgenomen uit Soethout, 2019).

1.3 Werkzaamheden

Woningcorporatie Stichting Havensteder is voornemens om de bestaande bebouwing aan de Wiekstraat 22A t/m 30C (even) en 21A t/m 63B (oneven) te Rotterdam in zijn geheel te slopen om vervolgens woningen te realiseren. De werkzaamheden worden geclassificeerd als bouw- en sloopwerkzaamheden. De werkzaamheden zullen op hoofdlijnen bestaan uit:

1. Inrichten slooplocatie/bouwplaats (plaatsen units en opslaglocatie)
2. Saneren van bebouwing: algemene sloopwerkzaamheden en afvoer sloopmateriaal;
3. Verwijderen terreininrichting, waaronder gedeelte van het groen: graafwerkzaamheden, transport (afvoer) van materiaal en groen;
4. Terrein bouwrijp maken: aanbrengen puinbed, aanleg nutsvoorzieningen e.d.;
5. Egaliseren terrein: graafwerkzaamheden en grondtransport;
6. Realisatie nieuwbouw: algemene bouwwerkzaamheden;
7. Revitalisatie terrein en aanleg verharding: allerlei (straat- en hoveniers)werkzaamheden;
8. Opruimen bouwplaats (verwijderen units en bouwhekken)

1.4 Te verwachten soorten en functies

Uit het oriënterend onderzoek (Soethout, 2019) is gebleken dat de bebouwing op de planlocatie geschikt is als nestlocatie van gierzwaluw en als zomer-, kraam-, paar- en winterverblijfplaatsen voor gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis (tabel 1.1).

Tabel 1.1 De te verwachten beschermde gebouwbewonende soorten op de planlocatie op basis van de uitgevoerde quickscan (Soethout, 2019). ¹ Betreft een inschatting op basis van de quickscan (visuele inspectie en deskstudie) gerelateerd aan de beoogde ingreep (paragraaf 1.3). ² Mogelijk dienen wel mitigerende maatregelen te worden getroffen om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen, dit is dan duidelijk beschreven in de quickscan.

Soort	Potentie	Overtreding Wet nb ¹
Huismus	Nee, ongeschikt nestlocatie en leefgebied	Nee ²
Gierzwaluw	Ja, geschikte nestlocaties (figuur 1.3)	Nee ²
Vleermuizen	Ja, alle typen verblijfplaatsen	Mogelijk
Gewone dwergvleermuis	Ja, alle typen verblijfplaatsen	Mogelijk
Ruige dwergvleermuis	Ja, alle typen verblijfplaatsen	Mogelijk
Laatvlieger	Ja, alle typen verblijfplaatsen	Mogelijk
Gewone grootoorvleermuis	Nee, geen toegankelijke zolder	Nee ²
Spreeuw (cat. 5)	Ja, geschikte nestlocaties (figuur 1.3)	Mogelijk
Huiszwaluw (cat. 5)	Nee, geen overstek	Nee ²
Steenmarter	Nee, geen geschikte openingen	Nee ²

Figuur 1.3 Kierende daklijsten bieden gierzwaluwen en vleermuizen toegang krijgen tot potentiële verblijfplaatsen in de bebouwing op de planlocatie (bron: Soethout, 2019).

1.5 Kader Wet natuurbescherming

De soortenbescherming van Wet natuurbescherming valt op grond van internationale verdragen en nationaal beschermde soorten, uiteen in drie verschillende beschermingsregimes. Deze beschermingsregimes betreffen de Vogelrichtlijn (art. 3.1), Habitatrichtlijn (art. 3.5) en de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). De bescherming van de gierzwaluw valt onder de vogelrichtlijn. Binnen de Vogelrichtlijn wordt onderscheid gemaakt tussen soorten waarvan het leefgebied en de nestplaats jaarrond beschermd zijn en de overige broedvogels waarvan de nestplaats en het leefgebied enkel beschermd zijn tijdens de broedperiode.

Vleermuizen vallen onder de bescherming van de Habitatrichtlijn. Naar aanleiding van de beoogde werkzaamheden (paragraaf 1.3) kan overtreding van de volgende verbodsbepalingen optreden:

Wnb, art 3.1 lid 2 en 4 (Vogelrichtlijnsoorten)

Lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid (gierzwaluw) te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels (gierzwaluw) weg te nemen.

Lid 4: Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.

Wnb, art 3.5 lid 2 en 4 (Habitatrichtlijnsoorten)

Lid 2: Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren

Lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid (alle vleermuissoorten) te beschadigen of te vernielen.

2 Methode

2.1 Theoretisch kader

Ten behoeve van ecologische onderzoek naar een aantal beschermde soorten in Nederland zijn door experts richtlijnen opgesteld. Deze richtlijnen zijn in zekere mate juridische kaders gaan vormen bij de toetsing van onderzoeken op juistheid en volledigheid. Voor de gierzwaluw zijn deze richtlijnen vastgelegd in het Kennisdocument Gierzwaluw (BIJ12, 2017b). Voor vleermuizen geldt het Vleermuisprotocol (NGB, 2017) als richtlijn. De richtlijnen worden met enige regelmaat door de opstellers geëvalueerd en indien noodzakelijk aangepast. De uitgangspunten zoals deze zijn geformuleerd in de richtlijnen vormen de basis voor het soortspecifieke onderzoek wat wordt uitgevoerd door Blom Ecologie B.V. In tabel 2.1 wordt voor de desbetreffende beschermde gebouwbewonende soorten beknopt weergegeven wat de onderzoeksperioden en methode zijn.

Tabel 2.1 *Samenvatting van de uitgangspunten ten behoeve van het gierzwaluw- en vleermuisonderzoek zoals deze zijn geformuleerd in het Kennisdocument Gierzwaluw (BIJ12, 2017b) en het Vleermuisprotocol (NGB, 2017).*

Gierzwaluw
<i>Nest:</i> Aantoonbaar door onderzoek in de periode 15 mei t/m 15 juli (3x veldbezoek in de avond) waarbij minimaal 1 inventarisatie plaatsvindt tussen 20 juni t/m 7 juli. Onderzoek is visueel (e.v.t. met verrekijker) en specifiek voor nest indicerend gedrag.
<i>Functioneel leefgebied:</i> De gierzwaluw heeft geen specifiek functioneel leefgebied, dieren kunnen op grote afstand (1.000 km) en meerdere dagen wegblijven van het nest om te foerageren. De voorgenomen ingreep heeft dus ook geen negatief effect op het functioneel leefgebied. (Kennisdocument Gierzwaluw BIJ12)
Vleermuizen
<i>Kraamverblijfplaats:</i> Aantoonbaar door onderzoek in de periode (10 mei) 15 mei t/m 15 juli (20 juli) (2x veldbezoek). Indien meerdere soorten worden meegenomen kan het aantal veldbezoeken oplopen tot 3. Onderzoek is visueel en gericht op in- of uitvliegende individuen. Onderzoek wordt uitgevoerd m.b.v. een batdetector.
<i>Zomerverblijfplaats:</i> Aantoonbaar door onderzoek in de periode (1 april) 15 mei t/m 15 augustus (1 december) (2x veldbezoek). De periode is sterk afhankelijk van de soort, indien meerdere soorten worden meegenomen kan het aantal veldbezoeken oplopen tot 3. Onderzoek is visueel en gericht op in- of uitvliegende individuen. Onderzoek wordt uitgevoerd m.b.v. een batdetector.
<i>Paarverblijfplaats:</i> Aantoonbaar door onderzoek in de periode (15 juli) 15 augustus t/m 1 oktober (1 november) (2x veldbezoek). De periode is sterk afhankelijk van de soort, indien meerdere soorten worden meegenomen kan het aantal veldbezoeken oplopen tot 3. Onderzoek is visueel en gericht op in- of uitvliegende individuen, territoriaal gedrag en sociale geluiden. Onderzoek wordt uitgevoerd m.b.v. een batdetector.
<i>Vervolg op volgende pagina</i>

Winterverblijfplaats:

Onvolledig inspecteerbare winterverblijfplaatsen kunnen voor de gewone dwergvleermuis onderzocht worden door zwermbezoeken in de periode 1 augustus t/m 10 september (2x veldbezoek). Onderzoek wordt uitgevoerd met een batdetector eventueel in combinatie met een warmtebeeldcamera. Voor overige soorten met inspecteerbare verblijfplaatsen 1 locatie bezoek in de periode 1 december t/m 1 maart.

Essentieel foerageergebied¹:

Aantoonbaar door onderzoek in de periode (1 april) 15 april t/m 1 oktober (1 november) (2x veldbezoek). De periode is sterk afhankelijk van de soort, indien meerdere soorten worden meegenomen kan het aantal veldbezoeken oplopen tot 3. Onderzoek is visueel en gericht op foeragerende individuen. Onderzoek wordt uitgevoerd m.b.v. een batdetector.

Essentiële vliegroute¹:

Aantoonbaar door onderzoek in de periode (1 april) 15 april t/m 1 oktober (1 november) (2x veldbezoek). De periode is sterk afhankelijk van de soort, indien meerdere soorten worden meegenomen kan het aantal veldbezoeken oplopen tot 3. Onderzoek is visueel en gericht op migrerende individuen. Onderzoek wordt uitgevoerd m.b.v. een batdetector eventueel in combinatie met een zaklamp of warmtebeeld.

(Kennisdocument gewone dwergvleermuis, BIJ12 & Vleermuisprotocol, maart 2017)

¹ Onder een essentieel foerageergebied wordt verstaan een foerageergebied dat van wezenlijk belang is voor het functioneren van de voortplantingsplaats of rustplaats wanneer er geen alternatieve foerageergebieden zijn om eventuele aantasting daarvan op te vangen. Onder een essentiële vliegroute wordt verstaan een vliegroute die van wezenlijk belang is als er geen goede alternatieve vliegroute is om vanuit de voortplantingsplaats of rustplaats een essentieel foerageergebied te bereiken of omvliegen vanuit de voortplantingsplaats of rustplaats naar een essentieel foerageergebied via een alternatieve route teveel energie kost (o.a. uitspraak RvS 201708426/1/R2, 3 juli 2019, ECLI:NL:RVS:2019:2169).

2.2 Praktische uitvoering

De praktische uitvoering valt uiteen in standaardprocedure tijdens elk veldbezoek, de reactieve onderzoekswijze die gehanteerd wordt en, indien van toepassing, de aanvullende onderzoeksmethodes.

Procedure

Op basis van de te verwachten soorten en de relatieve potentie voor deze soorten binnen het plangebied wordt het aanvullende onderzoek ingericht. Voorafgaand aan de daadwerkelijke uitvoering wordt bekeken vanaf welke posities de planlocatie (gevels/daken/dakranden met potentie) het meest efficiënt (strategisch) kan worden onderzocht. De strategische punten, looproute en zichtlijnen zijn afhankelijk van de aanwezigheid van schuttingen, struiken/bomen, verlichting en diverse typen van bebouwing. Tevens zijn deze afhankelijk van de te onderzoeken soortgroep.

De procedure tijdens ieder veldbezoek is als volgt:

1. Bepalen strategische punten voorafgaand aan start onderzoek.
2. Overleg met collega('s) over bezetting strategische punten en looproutes. Als het een vervolgronde betreft worden de resultaten van de eerdere rondes hierin meegenomen;
3. Controle gevels op aanwezigheid van uitwerpselen onder en/of tegen de gevels. Eventueel navraag bij bewoners op (recente) activiteit van vleermuizen¹;
4. Start/uitvoering onderzoek/bezetting strategische punten en uitvoering conform reactieve onderzoekswijze;
5. Afronding onderzoek, bespreken met collega('s) van tussentijds resultaat, eventuele onduidelijkheden over verblijfplaatsen en waarnemingen worden in dit stadium goed ondervangen.

¹Op basis van uitwerpselen kan vaak een goede eerste indruk worden verkregen waar grotere verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn.

Reactieve onderzoekswijze

Binnen de kaders van het Kennisdocument Gierzwaluw en het Vleermuisprotocol (tabel 2.1) is de onderzoekswijze vormvrij. Afhankelijk van omstandigheden zoals de relatieve potentie, ervaring, moment van onderzoek het aantal onderzoekers, en dergelijke, worden door de diverse onderzoeksbureaus op verschillende wijze onderzoek uitgevoerd. Aangezien de te onderzoeken soorten veelal voorkeur hebben voor bepaalde type verblijfsplaatsen en leefgebied wordt door Blom Ecologie B.V. reactief onderzoek uitgevoerd. Dit type onderzoek houdt vast aan strategische punten en looproutes waarbij het geobserveerde gedrag van de te onderzoeken soort en de lokale omstandigheden leidend zijn voor de keuze van de strategische punten of looproute en de verblijfsduur per punt. De strategische punten worden bepaald op locatie voorafgaand aan de start van een onderzoek door een visuele beoordeling op de actuele potentie voor de soort in kwestie. Deze punten kenmerken zich door goed overzicht binnen het plangebied en zicht op zoveel mogelijk potentiële in- of uitvliegopeningen.

Tijdens het aanvullend onderzoek gierzwaluw wordt met name gebruik gemaakt van strategische punten. Deze strategische punten worden gekozen op basis van overzicht van het plangebied, relatieve potentie, sporen van nesten en in latere rondes de gegevens van de eerdere bezoeken. Tijdens het gehele veldbezoek worden het aantal laagvliegende gierzwaluwen geteld voor het inschatten van het aantal nesten op locatie. De wisseling van de strategische punten is een reactie op het gedrag van de gierzwaluw, de waarnemer verandert van strategisch punt is als er sprake is van laagvliegende, bouncende en roepende gierzwaluwen in een bepaald deel van het plangebied. Het onderzoek wordt afgerond rond zonsondergang. De onderzoeker verlaat de planlocatie echter pas wanneer alle gierzwaluwen zijn ingevlogen of uit het gebied weggetrokken zijn. Afhankelijk van de periode kan het onderzoek daardoor doorlopen tot circa 30 minuten na zonsondergang. Tijdens deze laatste 30 minuten is er vaak sprake van relatief lage activiteit waardoor dit onderzoek zonder kwaliteitsrisico's kan overlopen in de veldbezoeken ten aanzien van vleermuizen.

Het aanvullend vleermuisonderzoek wordt uitgevoerd door een combinatie van strategische punten en looproutes. Tijdens het eerste veldbezoek (zowel in het voorjaar als najaar) worden strategische punten ingenomen. Op het moment dat er sprake is van uitvliegende vleermuizen beweegt de onderzoeker zich in tegenovergestelde richting (dus de vleermuis tegemoet) naar het volgende strategische punt om zo een eventueel tweede of daaropvolgende uitvliegend individu, en uiteindelijk zo mogelijk de kolonieverblijfplaats, te lokaliseren. Hierbij blijft de nadruk op de bebouwing die binnen het plangebied valt. Tijdens de vervolgonderzoeken wordt per seizoen de strategische punten ingenomen waar op dat moment de hoogste trefkans is. Afhankelijk van het doel van het aanvullend onderzoek (e.g. kraamverblijfplaatsen, functioneel leefgebied e.d.) wordt de nadruk gelegd op strategische punten (zomerverblijfplaatsen, vliegroutes) of strategische looproutes (paarverblijfplaatsen, winterzwermverblijfplaatsen).

Voor alle onderzoeken geldt dat tijdens de rondes de keuze van strategische punten en/of looproutes beïnvloed worden door veranderende omstandigheden. Dit kan zijn een plotselinge verandering van windrichting, sterke toename of afname van windkracht, defecte straatverlichting en dergelijke. Het aantal factoren die bepalen waarom een onderzoeker juist de ene richting meer op kijkt dan de andere of er juist voor kiest af te wijken van een gebruikelijke route (door bijv. buurtbewoners die de onderzoeker aan de praat houden, bewoners die honden uitlaten of dergelijke) zijn niet of nauwelijks definieerbaar.

De wijze van onderzoek verschilt, met in achtname van de randvoorwaarden van het Vleermuisprotocol, dus per datum, per loopronde en per moment. Er is derhalve geen sprake van vaste transecten maar veel eerder van diverse looproutes naar strategische punten waarbij de frequentie van stilstaan en beweging afhankelijk zijn van de omstandigheden op dat moment.

Aanvullende onderzoeksmethodes

Tijdens het onderzoek wordt gebruik gemaakt van een drietal aanvullende onderzoeksmethodes. Deze aanvullende onderzoeksmethodes zijn niet opgenomen in de richtlijnen voor het aanvullend onderzoek maar ze leveren waardevolle informatie die gebruikt wordt voor het interpreteren van de onderzoeksresultaten van de reguliere inventarisatiemethode. De drie aanvullende inventarisatiemethodes worden gevormd door citizen science en gebruik van een warmtebeeldcamera.

Onder citizen science vallen de gegevens die verstrekt worden door bewoners of overige personen die bekend zijn met het plangebied. In deze groep kan waardevolle kennis aanwezig zijn met betrekking tot de moeilijker te vinden verblijfplaatsen van vleermuizen. Dergelijke soorten wisselen dermate vaak van verblijfplaats dat de inventarisaties op basis van het Vleermuisprotocol mogelijk geen volledig uitsluitsel kunnen geven over de locaties van de diverse typen verblijfplaatsen. Citizen science kan hierbij helpen om verblijfplaatsen te lokaliseren.

Het afspelen van lokroepen voor gierzwaluw wordt gedaan aan het eind van een veldbezoek als de gierzwaluwen zijn ingevlogen. Deze geluiden worden afgespeeld op een smartphone, als versterker wordt een bluetooth JBL Clip 3 speaker gebruikt. Door het afspelen van de lokroep worden dieren getriggerd om vanaf het nest terug te roepen. Dit afspelen vormt een extra controle of de inventarisatie volgens de standaard inventarisatierichtlijnen volledig is geweest.

De methode leidt niet tot significante verstoring van de gierzwaluw aangezien hierbij het gedrag van de eenjarige gierzwaluwen nagebootst wordt. Deze groep roept bij openingen om een reactie uit te lokken, waardoor duidelijk wordt of een nest bezet is.

De warmtebeeldcamera (type Pulsar Helion XP28) wordt specifiek ingezet tijdens het vleermuisonderzoek. Het inzetten van de warmtebeeldcamera is met name waardevol voor de lokalisatie van grootschalige verblijfplaatsen zoals kraamverblijfplaatsen en massa winterverblijfplaatsen. De warmtebeeldcamera wordt vooral gebruikt ter ondersteuning van de waarnemingen die eerder met de batdetector zijn gedaan en is gericht op het lokaliseren van de verblijfplaats (op grotere) hoogte. Door het gebruik van de warmtebeeldcamera kan een gevel nauwkeurig onderzocht worden en gedrag van de vleermuizen gevolgd worden zonder dat er sprake is van verstoring door licht zoals het geval is als er gebruik gemaakt wordt van zaklampen.

2.3 Inventarisaties

Veldbezoeken

De planlocatie is 6x bezocht door medewerkers van Blom Ecologie B.V. (tabel 2.2). Tijdens deze bezoeken zijn de planlocatie en de directe omgeving onderzocht op de aanwezigheid van gierzwaluw en vleermuizen. Tijdens het onderzoek is met name gelet op nestindicerend gedrag van gierzwaluw alsmede foeragerende vleermuizen. Tevens is gelet op de veelgebruikte structuren door vleermuis voor het bepalen van het functioneel leefgebied.

Tabel 2.2 Veldbezoeken op de planlocatie, met per veldbezoek welke functies onderzocht worden en het aantal waarnemers dat is ingezet. De weersomstandigheden voldeden aan de minimumcriteria zoals opgenomen in het Vleermuisprotocol (2017).

Veldbezoek	Functie	Aantal pers.	Datum	Zon ▼ ▲	Tijd	Weersomstandigheden
Gierzwaluw 1	Nest	2	29-05-2019	21.48	19.45-21.48	7/8, droog, 1-2 Bft, 15°C
Gierzwaluw 2	Nest	1	01-07-2019	22.03	20.00-22.15	4/8, droog, 0-1 Bft, 18°C
Gierzwaluw 3	Nest	2	11-07-2019	22.00	20.00-22.00	3/8, droog, 0-1 Bft, 17°C
Vleermuizen 1	Kraam + zomer	2	10-05-2019	05.57	03.45-06.00	8/8, droog, 0-1 Bft, 10°C
Vleermuizen 2	Kraam + zomer	2	29-05-2019	21.48	21.48-00.00	7/8, droog, 1-2 Bft, 15°C
Vleermuizen 3	Kraam + zomer	2	11-07-2019	22.00	22.00-00.00	3/8, droog, 0-1 Bft, 17°C
Vleermuizen 4	Paar + winter	1	06-08-2019	21.18	22.15-02.00	6/8, droog, 1-2 Bft, 17°C
Vleermuizen 5	Paar + winter	2	03-09-2019	20.21	21.15-02.00	6/8, droog, 0-1 Bft, 16°C

Gebruikte materialen

Het gierzwaluwonderzoek is uitgevoerd met behulp van een verrekijker. Tijdens het gierzwaluw onderzoek is gebruik gemaakt van een speaker voor het afspelen van gierzwaluw geluiden. Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd met behulp van een verrekijker en batdetector, type Petterson 240x. Dit type batdetector is *heterodyne* en heeft een *time expansion* functie. De *time expansion* functie maakt het mogelijk de geluidopnames te vertragen waardoor nauwkeurige analyse van de hoogfrequent geluiden uitgevoerd kunnen worden. Geluidswaarnemingen zijn eventueel opgenomen met een opnameapparaat van het merk Roland, type R-07. Indien inventarisatie in het veld niet mogelijk was zijn geluiden geanalyseerd met behulp van de software BATSOUND. De warmtebeeldcamera is ingezet tijdens de vleermuisronde op 3 september 2019.

2.4 Specifieke omstandigheden

Tijdens de uitvoering van het onderzoek kan er sprake van dusdanig omstandigheden dat er mogelijk een vertekend beeld optreedt van de verzamelde resultaten. Hiermee wordt niet bedoeld het gemotiveerd afwijken van uitgangspunten zoals geformuleerd in het Vleermuisprotocol. Tijdens het onderzoek was er (voor zover de onderzoekers hebben kunnen nagaan) geen sprake van omstandigheden die mogelijk effect sorteren op de onderzoeksresultaten.

3 Resultaten

3.1 Gierzwaluw

Waarnemingen en aantallen

Tijdens de onderzoek rondes zijn in totaal slechts enkele gierzwaluwen (*Apus apus*) waargenomen. Gedurende de eerste onderzoeksrunde zijn enkele hoog overvliegende/foeragerende gierzwaluwen waargenomen, het betrof een groep van ca. 4 dieren die in westelijk richting over het plangebied vlogen. Tijdens de tweede onderzoeksrunde zijn eveneens enkele in westelijke richting overvliegende gierzwaluwen waargenomen. Tijdens de derde onderzoeksrunde zijn geen gierzwaluwen meer waargenomen boven de planlocatie, ook zijn geen individuen meer gehoord.

Nesten

Gedurende het onderzoek zijn geen nesten van de gierzwaluw vastgesteld. Het is op basis van dit onderzoek uitgesloten dat nesten op de planlocatie aanwezig zijn. Het is ook niet nader te duiden waar de nestlocatie zich eventueel wel bevinden van de waargenomen gierzwaluwen. De hoogbouw maakt dat foeragerende en passerende gierzwaluwen slechts tijdelijk en beperkt zichtbaar zijn zodat het visueel volgen over grotere afstand niet mogelijk is. Het functioneel leefgebied van de gierzwaluw is niet nader te specificeren (zie toelichting tabel 2.1).

3.2 Vleermuizen

Waarnemingen, soorten en aantallen

Tijdens de onderzoeksrondes zijn alleen gewone dwergvleermuizen (*Pipistrellus pipistrellus*), waargenomen binnen of in de directe nabijheid van het plangebied (tabel 3.1). Tijdens piekmomenten tijdens de voorjaarsrondes zijn maximaal 2 individuen tegelijk waargenomen, tijdens de najaarsrondes betrof dit slechts 1 individu.

Tabel 3.1 Waarnemingen en (totaal)aantallen van vleermuizen gedurende de veldbezoeken.

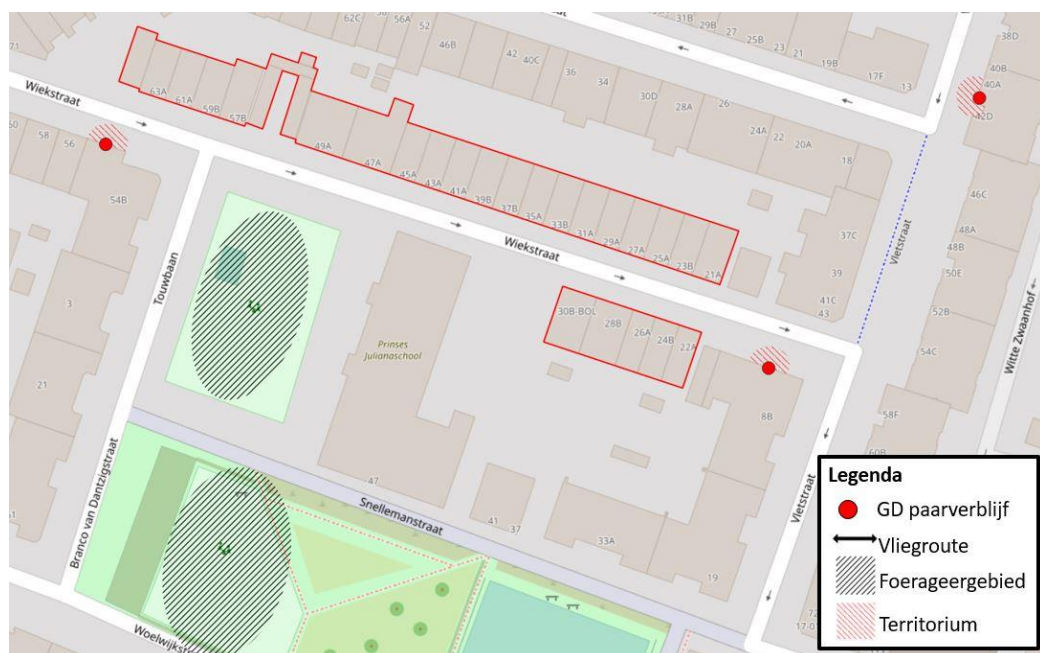
Veldbezoek	Soort	Aantal	Gedrag
Vleermuis 1	Gewone dwergvleermuis	1	Foeragerend
10-05-2019	Gewone dwergvleermuis	4	Overvliegend
Vleermuis 1	Gewone dwergvleermuis	3	Foeragerend
20-05-2019	Gewone dwergvleermuis	1	Overvliegend
Vleermuis 3	Gewone dwergvleermuis	3	Foeragerend
10-07-2019	Gewone dwergvleermuis	1	Overvliegend
Vleermuis 4	Gewone dwergvleermuis	3	Foeragerend
06-08-2019	Gewone dwergvleermuis	3	Overvliegend
	Gewone dwergvleermuis	1	Roepend in paarterritorium
Vleermuis 5	Gewone dwergvleermuis	1	Foeragerend
03-09-2019	Gewone dwergvleermuis	1	Overvliegend
	Gewone dwergvleermuis	1	Roepend in paarterritorium
	Gewone dwergvleermuis	3	Roepend uit verblijfplaats

Verblijfplaatsen

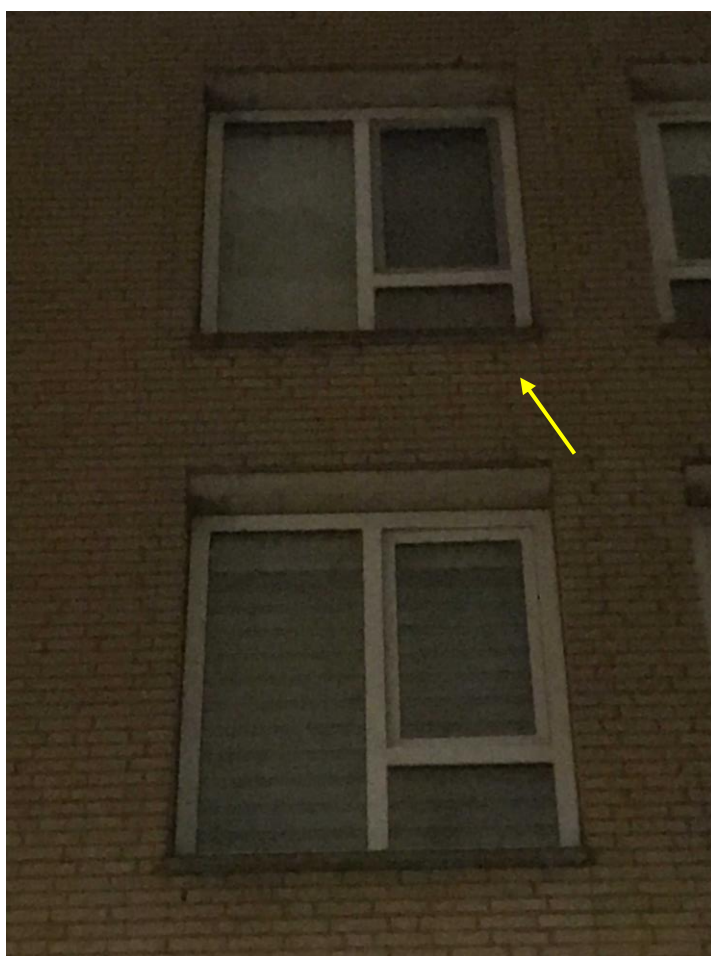
Gedurende het onderzoek zijn 3 paarverblijfplaatsen vastgesteld buiten het plangebied. In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld tijdens het onderzoek. Het bij de paarverblijfplaatsen behorende paarterritorium kon niet exact worden bepaald aangezien de dieren vooral roepend van uit de gevel zijn waargenomen. De exacte vindplaats van de verblijfslocaties zijn weergegeven in tabel 3.2. In figuur 3.1 worden de ruimtelijke spreiding van de verblijfslocaties weergegeven. In bijlage 1 is een grotere afbeelding met een totaaloverzicht van alle aanwezige soorten opgenomen.

Tabel 3.2 Overzicht waargenomen verblijfplaatsen van vleermuizen. Per type verblijfplaats wordt de functie, het aantal individuen en de omschrijving van de locatie benoemd. GD = gewone dwergvleermuis.

Adres	Soort	Functie	Aantal	Omschrijving
Vletstraat 46D (voorzijde)	GD	Paar	1	Via open stootvoeg
Wiekstraat 6c (voorzijde)	GD	Paar	1	Via open stootvoeg
Wiekstraat 56c (voorzijde)	GD	Paar	1	Via open stootvoeg

Figuur 3.1 Overzicht van de verblijfslocaties van vleermuizen op de planlocatie en in de directe omgeving hiervan (verantwoording: het kaartmateriaal is vervaardigd in QGIS)

Figuur 3.2 Paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis in de woning aan de Wiekstraat 6c (boven) en Wiekstraat 56C (onder), beide in/via open stootvoegen.

Vliegroutes en foerageergebieden

Gedurende het vleermuisonderzoek is geen essentiële vliegroute en/of foerageergebied vastgesteld. Op basis van het vleermuisonderzoek kan worden gesteld dat de groene delen waaronder de speeltuinen aan de Touwbaan/Wiekstraat en Touwbaan/Woelwijkstraat worden gebruikt als foerageergebied door gewone dwergvleermuis. Gelet op de infrequente aanwezigheid van foeragerende vleermuizen blijkt dat dit foerageergebied niet van essentieel belang is voor de soort. Op basis van het aantal waargenomen individuen is de aanwezigheid van een veel gebruikte vliegroute uitgesloten. De waargenomen individuen verspreidden zich over het algemeen diffuus door het plangebied waardoor er geen sprake is van de aanwezigheid van een vaste vliegroute.

3.3 Overige soorten

Naast de te onderzoeken soorten waarvoor het voorliggend onderzoek is uitgevoerd zijn tijdens de veldbezoeken overige soorten waargenomen. De volgende vogelsoorten zijn gedurende de veldbezoeken waargenomen: kleine mantelmeeuw, houtduif, Turkse tortel, koolmees, aalscholver, merel, zwarte kraai, stadsduif en kauw. Deze waarnemingen bestaan met name uit overvliegende, rustende of foeragerende vogels. Er zijn geen nesten van deze soorten aangetroffen.

4 Conclusie

4.1 Gierzwaluw

In de periode mei – juli 2019 is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van nesten van de gierzwaluw in de woningen aan de Wiekstraat 22A t/m 30C (even) en 21A t/m 63B (oneven) te Rotterdam. Het onderzoek is uitgevoerd conform de bepalingen in het Kennisdocument gierzwaluw (BIJ12, 2017). Tijdens het onderzoek zijn geen nesten van de gierzwaluw vastgesteld. De beoogde sloop en nieuwbouw leidt derhalve niet tot overtreding van een verbodsbepaling van de Wet natuurbescherming. Er behoeft dan ook geen ontheffing van de Wet natuurbescherming voorhanden te zijn alvorens de beoogde ingreep uitgevoerd kan worden.

4.2 Vleermuizen

In de periode mei – september 2019 is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van vleermuizen in de woningen aan de Wiekstraat 22A t/m 30C (even) en 21A t/m 63B (oneven) te Rotterdam. Het onderzoek is uitgevoerd conform de bepalingen in het Vleermuisprotocol (NGB, 2017). Tijdens het onderzoek zijn drie verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld in gebouwen die geen onderdeel uitmaken van de planlocatie. Tijdens het onderzoek is vastgesteld dat de bebouwing op de planlocatie geen functie heeft voor vleermuizen. De planlocatie maakt slechts in beperkte mate onderdeel uit van het functioneel habitat. De beoogde sloop en nieuwbouw leidt niet tot overtreding van een verbodsbepaling van de Wet natuurbescherming. Er behoeft dan ook geen ontheffing van de Wet natuurbescherming voorhanden te zijn alvorens de beoogde ingreep uitgevoerd kan worden.

4.3 Overige soorten

Het onderzoek beperkte zich in beginsel tot het vaststellen van de aan- dan wel afwezigheid van vleermuizen. Tijdens het onderzoek is tevens gelet op nesten en/of verblijflocaaties van andere soorten op de planlocatie. Er zijn geen nesten van vogelsoorten aangetroffen binnen het plangebied. Zoals beschreven staat in de Vogelrichtlijn zijn alle vogels in Nederland beschermd tijdens het broedseizoen (indicatief betreft dit de periode 15 maart t/m 15 juli). Om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen dienen werkzaamheden die mogelijk leiden tot verstoring of aantasting van nesten buiten het broedseizoen uitgevoerd te worden (geldt m.n. voor de achtertuinen).

4.4 Vervolgstep(pen)

Voor de uitvoering van de beoogde ingreep is geen ontheffing nodig van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Gedurende de uitvoering dient rekening te worden gehouden met de Algemene zorgplicht. De hiertoe te treffen maatregelen zijn beschreven in het oriënterend onderzoek (Soethout, 2019).

5 Bronnen

BIJ12, 2017a. Kennisdocument gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. BIJ12, Utrecht

BIJ12, 2017b. Kennisdocument gierzwaluw *Apus apus*. BIJ12, Utrecht

BIJ12, 2017c. Kennisdocument ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*. BIJ12, Utrecht

NGB, Zoogdiervereniging en GaN, 2017. Vleermuisprotocol, versie maart 2017

Soethout, J.E., 2019. Oriënterend onderzoek naar beschermde flora en fauna aan de Wiekstraat 22A t/m 30C (even) en 21A t/m 63B (oneven) te Rotterdam. Blom Ecologie B.V., Waardenburg.

Gebruikte websites

www.arcgis.nl

www.vleermuisprotocol.nl

www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1 Overzicht waarnemingen

